

Економіка

УДК 331.5(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18938873>

Аналіз ринку праці України в умовах воєнного стану

Євдокимова Альона Вікторівна

к.т.н., доцент, доцент кафедри управління ім. Олега Балацького,

Сумський державний університет,

вул. Харківська 116, 40007, Суми, Україна

e-mail: a.yevdokymova@biem.sumdu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6456-4436>

Ткачук Сергій Васильович

аспірант кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування,

Сумський державний університет,

вул. Харківська 116, 40007, Суми, Україна

e-mail: 0777vr@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4616-8745>

Прийнято: 12.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

Анотація. У статті розглянуто особливості функціонування ринку праці України в умовах повномасштабної війни, що формують нову конфігурацію зайнятості, попиту на робочу силу та відтворення людського капіталу. Метою статті є узагальнення та аналітична оцінка трансформацій ринку праці України в умовах повномасштабної війни з акцентом на зміни людського капіталу, структурні зрушення зайнятості та еволюцію попиту на робочу силу як передумов економічної стійкості й відновлення.

Дослідження ґрунтується на комплексному аналітичному підході, що поєднує макроекономічний, структурний, динамічний та поточний аналіз. Методологічну основу становить синтез чотирьох взаємопов'язаних інформаційно-аналітичних блоків: оцінка рівня людського розвитку (2024) як узагальненого макропоказника, аналіз галузевої динаміки зайнятості (2021-2024) з позицій структурних змін, дослідження динаміки вакансій (2022-2024) як індикатора попиту на робочу силу, а також узагальнення актуальних трендів ринку праці у 2025 році. Об'єднання цих чотирьох аналітичних модулів формує методологічний інструментарій, що дозволяє простежити взаємозв'язки між людським розвитком, структурною трансформацією зайнятості, зміною попиту на робочу силу та актуальними тенденціями функціонування ринку праці. Такий підхід забезпечує комплексність, системність та логічну цілісність дослідження.

Встановлено, що війна зумовила глибоку перебудову параметрів функціонування ринку праці, яка проявляється у зростанні нестабільності, посиленні регіональних і секторальних диспропорцій, а також у зміні вимог до професійної структури робочої сили. Виявлено зниження кількісних та якісних характеристик людського капіталу на тлі міграційних втрат і демографічних викликів, водночас зафіксовано ознаки адаптації економічних суб'єктів через перерозподіл зайнятості та поступове відновлення вакансій у низці галузей. Динаміка попиту на працю засвідчує асиметричність відновлення та залежність від безпекових факторів.

Зроблено висновок, що сучасний ринок праці України формується в умовах високої невизначеності, проте демонструє потенціал до адаптації та відновлення. Важливу роль у цьому процесі відіграє збереження та розвиток людського капіталу, а також гнучкість інституційних механізмів регулювання зайнятості. Отримані результати можуть бути використані для обґрунтування державної політики у сфері ринку праці та стратегій післявоєнного відновлення економіки.

Ключові слова: зайнятість населення; кадровий дефіцит; економічна адаптація; попит на робочу силу; соціально-економічна стійкість.

Analysis of the Ukrainian Labour Market under Wartime Conditions

Alona Yevdokymova

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of at
the Department of Management, Sumy State University,

116 Kharkivska str., 40007, Sumy, Ukraine

e-mail: a.yevdokymova@biem.sumdu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6456-4436>

Serhii Tkachuk

PhD Student at the Department of Economics, Entrepreneurship and
Business Administration, Sumy State University,

116 Kharkivska str., 40007, Sumy, Ukraine

e-mail: 0777vr@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4616-8745>

Abstract: The article examines the peculiarities of the Ukrainian labor market in the context of a full-scale war, which are shaping a new configuration of employment, labor demand, and human capital reproduction. The aim of the article is to generalize and analytically assess transformations of the Ukrainian labor market in the context of a full-scale war, with an emphasis on changes in human capital, structural shifts in employment, and the evolution of labor demand as prerequisites for economic stability and recovery.

The study is based on a comprehensive analytical approach that combines macroeconomic, structural, dynamic, and current analysis. The methodological basis is a synthesis of four interconnected information and analytical blocks: assessment of

the level of human development (2024) as a generalized macro indicator, analysis of industry employment dynamics (2021-2024) from the perspective of structural changes, study of vacancy dynamics (2022-2024) as an indicator of labor demand, as well as a generalization of current labor market trends in 2025. The combination of these four analytical modules forms a methodological toolkit that allows us to trace the relationships between human development, structural transformation of employment, changes in labor demand, and current trends in the functioning of the labor market. This approach ensures the study's comprehensiveness, systematicity, and logical integrity.

It is established that the war led to a profound restructuring of the labor market, manifested in increased instability, the deepening of regional and sectoral disparities, and changes in the requirements for the professional structure of the workforce. A decrease in the quantitative and qualitative characteristics of human capital was observed against the background of migration losses and demographic challenges, while signs of adaptation by economic entities were observed through the redistribution of employment and the gradual restoration of vacancies in a number of industries. The dynamics of labor demand demonstrate the asymmetric nature of the restoration and its dependence on security factors.

It is concluded that the modern labor market in Ukraine is being formed in conditions of high uncertainty but demonstrates potential for adaptation and recovery. An important role in this process is played by the preservation and development of human capital, as well as the flexibility of institutional mechanisms for regulating employment. The results obtained can be used to substantiate state policy in the field of the labor market and strategies for post-war economic restoration.

Keywords: population employment; personnel shortage; economic adaptation; labor demand; socio-economic sustainability.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна в Україні спричинила глибокі системні зміни у функціонуванні національного ринку праці, що

проявляються у трансформації його структури, динаміки зайнятості та механізмів регулювання. Воєнні дії, руйнування виробничого потенціалу, порушення логістичних зв'язків, масові міграційні процеси та зростання безпекових ризиків істотно вплинули на попит і пропозицію робочої сили, посилили нестабільність та невизначеність розвитку ринку праці. За цих умов загострюються структурні дисбаланси, поглиблюється дефіцит кваліфікованих кадрів і зростає залежність зайнятості від регіональних та секторальних особливостей воєнного часу. Водночас спостерігаються процеси поступового відновлення економічної активності, що актуалізує необхідність комплексного аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку ринку праці України в умовах війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ринку праці України в умовах воєнного стану охоплюють широкий спектр питань, а саме трансформацію зайнятості, вплив воєнних дій на людський капітал, зміни в поведінці роботодавців і працівників, а також міжнародний контекст трудової міграції. У науковому дискурсі простежується тенденція до комплексного аналізу ринку праці, де поєднуються макроекономічні оцінки, галузеві особливості, поведінкові фактори та моделювання майбутніх сценаріїв.

Питання змін у структурі зайнятості, пропозиції та попиту на робочу силу активно висвітлюються у вітчизняних дослідженнях. У роботах приділена увага перерозподілу трудових ресурсів, падінні зайнятості у найбільш уражених регіонах та зростанні кадрового дефіциту [1, 2]. Науковці розглядають питання мотивації персоналу, яка в умовах невизначеності зазнала істотної трансформації. Матеріальні стимули відходять на другий план, поступаючись місцем потребам у стабільності, безпеці та соціальній підтримці [3]. Важливим елементом дослідження є стан підприємництва, яке зазнало потужного воєнного впливу, що зумовило появу нових бізнес-моделей, релокацію компаній та підвищення ролі цифрових форм зайнятості [4]. Аналіз внутрішніх чинників

підтверджує, що ринок праці функціонує в умовах постійної адаптації, перевантаження та дефіциту кваліфікованих кадрів.

Окремий напрям досліджень стосується впливу війни на вищу освіту та формування людського капіталу. Зміни освітньої інфраструктури, релокація університетів, цифровізація та втрата частини студентів суттєво впливають на якість трудового потенціалу майбутніх років [5]. Паралельно з цим в аналітичних матеріалах, підготовлених провідними експертними інституціями, робиться наголос на тому, що людський капітал є фактором відновлення економіки, а його виснаження через міграцію, демографічні втрати та тривалий стрес має стратегічно негативні наслідки [6]. На рівні організацій проявляються нові вимоги до управління, зокрема зміна моделей лідерства та підходів до взаємодії з персоналом, що також впливає на структуру та поведінку ринку праці [7].

Суттєвий внесок у науковий дискурс роблять дослідження, присвячені моделюванню ринку праці та прогнозуванню розвитку ситуації. Системно-динамічні моделі, представлені у сучасних роботах, дозволяють оцінити вплив окремих факторів на зайнятість та економічну активність [8]. У цьому напрямі також важливими є праці, що аналізують адаптацію зарубіжного досвіду трансформації ринку праці та можливості його застосування в умовах України [9]. Емпіричні дослідження, що вивчають ринок праці в умовах війни за допомогою аналізу великих масивів онлайн-вакансій, висвітлюють зміни у попиті на професії, динаміку заробітних плат та поведінку роботодавців на цифрових платформах [10]. Дослідження тематики українських біженців в ЄС, демонструють значні соціокультурні бар'єри інтеграції, які безпосередньо впливають на можливість реалізації трудового потенціалу [11]. Міграційні процеси, зумовлені війною, формують нову структуру робочої сили в Україні.

Аналіз наявних досліджень свідчить, що ринок праці України у період воєнного стану характеризується комплексними змінами. Науковці відзначають одночасне посилення структурних дисбалансів, зростання кадрового дефіциту,

трансформацію мотивації та поведінки працівників, а також активізацію нових форм зайнятості.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність наукових досліджень, зосереджених на питаннях функціонування ринку праці України в кризових умовах, недостатньо систематизованими залишаються питання комплексної оцінки трансформацій ринку праці в умовах повномасштабної війни з урахуванням динаміки людського капіталу, галузевих зрушень та змін у кадровому попиті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку ринку праці України в умовах війни з урахуванням трансформацій людського капіталу, галузевих зрушень та динаміки вакансій. Для досягнення цієї мети дослідження зосереджується на оцінці впливу воєнних чинників на структуру та функціонування ринку праці, аналізі змін людського капіталу як основного ресурсу економічного відновлення, дослідженні динаміки вакансій, а також виявленні регіональних і секторальних диспропорцій та формуванні загального бачення напрямів подальшої трансформації ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Людський розвиток безпосередньо впливає на стан ринку праці, оскільки відображає рівень освіти, здоров'я та добробуту населення, що визначає якість трудових ресурсів та їхню конкурентоспроможність. Аналіз показників людського розвитку дозволяє оцінити потенціал робочої сили, гендерні та соціально-економічні нерівності, які впливають на зайнятість та продуктивність. Таблиця 1 демонструє основні індикатори людського розвитку України, що дають змогу охарактеризувати умови формування та розвитку ринку праці.

Таблиця 1

Основні показники людського розвитку України

Показник	Характеристика показника	Значення
Індекс людського розвитку (ІЛР)	Узагальнений показник для оцінки усереднених досягнень за трьома основними вимірами людського розвитку: довге та здорове життя, доступ до знань та гідний рівень життя.	0,734 (100 зі 193)
Зміна ІЛР 1990-2022		+0,4%
Індекс гендерної нерівності (ІГН)	Вимірює гендерну нерівність у трьох основних категоріях: репродуктивне здоров'я, розширення прав і можливостей та ринок праці.	0,188 (48 з 166)
Індекс гендерного розвитку (ІГР) = ІЛР жінок/ІЛР чоловіків	Цей індекс вимірює гендерний розрив у досягненнях за трьома основними вимірами людського розвитку: здоров'я, знання та рівень життя, які вимірюються через оцінку Валового національного доходу.	1,021 = 0,741/0,726
Втрата людського розвитку через нерівність		7,9%
Зниження Валового національного доходу на особу (1990-2022)		-32,1%

Джерело: сформовано авторами на основі [12]

Дані UNDP за 2024 рік [12] демонструють, що людський розвиток в Україні залишається відносно високим, але його стійкість суттєво підривається наслідками війни, економічними втратами та зростанням нерівності. Зниження доходів населення, демографічні втрати, нерівний доступ до послуг і обмеженість статистичних даних формують довгострокові ризики для ринку праці та добробуту населення. У таких умовах важливою передумовою відновлення є зміцнення інституцій, підвищення стійкості людського капіталу та переорієнтація державної політики на зменшення нерівностей.

У Звіті про людський розвиток [13] окреслено стратегічні напрями подальшого поступу, що ґрунтуються на переосмисленні механізмів міжнародної співпраці та врахуванні різних інтересів задля формування

глобальних суспільних благ. У документі наголошується, що підвищення ефективності колективних дій можливе лише за умови подолання прогалів у спроможності людини впливати на соціально-економічні зміни, забезпечуючи кожному громадянину можливість визначати власну траєкторію розвитку та брати активну участь у прийнятті рішень. Важливим завданням визначено також зниження рівня суспільної поляризації, адже подолання популізму, недовіри та політичного протистояння є необхідною передумовою зменшення нерівності та створення стійких умов для людського розвитку. Третім напрямом виступає формування глобальної архітектури суспільних благ ХХІ століття, яка доповнює традиційні форми гуманітарної та фінансової підтримки новою моделлю інвестування у глобальні суспільні блага, здатною забезпечити довгострокове благополуччя як окремих країн, так і міжнародної спільноти загалом.

Рівень людського розвитку безпосередньо впливає на структуру та якість зайнятості населення. Дані про освіту, здоров'я та добробут визначають потенціал робочої сили й формують основу для аналізу того, у яких секторах економіки концентрується зайнятість. Тому розгляд галузевої динаміки зайнятості дає змогу оцінити, як ці потенціали реалізуються в умовах війни.

Галузева структура зайнятості в Україні відображає зміни в попиті на робочу силу та перерозподіл трудових ресурсів у різних секторах економіки. Аналіз динаміки зайнятості за основними галузями дозволяє оцінити, які сектори демонструють стійкість, а де спостерігаються скорочення чисельності працівників. На рисунку 1 візуалізовано зміни чисельності зайнятих у ключових галузях економіки України у період 2021-2024 років.

Динаміка галузевої зайнятості демонструє суттєві зміни в структурі ринку праці. Торгівля та логістика залишаються одними з найбільш чисельних секторів, проте спостерігається помірне зниження кількості працівників у 2024 році, що може бути пов'язано зі скороченням споживчого попиту та логістичними обмеженнями. Державне управління та оборона зберігають стабільну чисельність працівників, що відображає пріоритети державної

політики та потреби у забезпеченні безпеки. Промисловість демонструє стійку тенденцію до зменшення кількості зайнятих, що може бути наслідком обмежень у виробництві та скорочення виробничих потужностей.

Галузева динаміка зайнятості, млн працівників

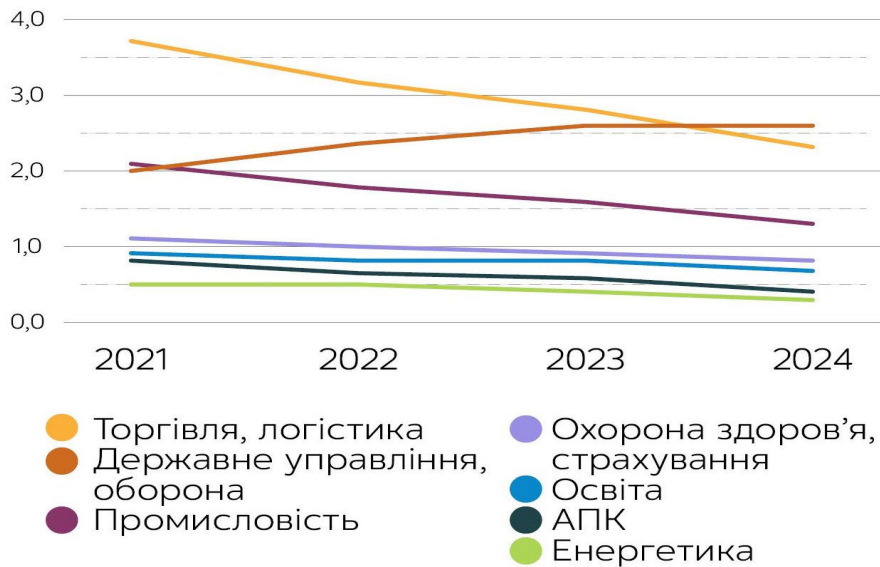

Рисунок 1. Галузева динаміка зайнятості (2021-2024)

Джерело: *Kyivstar Business Hub, 2025 [14]*

Сектори охорони здоров'я та страхування, освіти та енергетики залишаються відносно стабільними, хоча окремі коливання свідчать про структурні диспропорції та регіональні виклики у забезпеченні кадрами. Особливо варто відзначити тенденцію скорочення в енергетичному секторі, що може відображати як економічні фактори, так і наслідки руйнування інфраструктури.

Загалом, аналіз показує, що український ринок праці перебуває у процесі адаптації до нових економічних та безпекових умов, зростає попит на державні та стратегічно важливі сектори, тоді як традиційні галузі промисловості, частково торгівлі та логістики зазнають скорочень. Така галузева трансформація створює як виклики для забезпечення зайнятості, так і можливості для перенавчання та перекваліфікації робочої сили у перспективних сферах.

Для комплексного розуміння стану ринку праці важливо також оцінити реакцію роботодавців, а саме їхню готовність створювати нові робочі місця та розширювати діяльність. Саме тому наступним кроком є аналіз динаміки кількості вакансій, яка відображає реальний попит на робочу силу.

Динаміка кількості вакансій є одним із індикаторів стану та відновлення ринку праці. Вона дозволяє оцінити активність роботодавців, рівень попиту на робочу силу та реакцію економіки на зовнішні та внутрішні чинники. Рисунок 2 ілюструє зміни у кількості вакансій в Україні протягом 2022-2024 років та демонструє, як роботодавці адаптується до умов війни та поступово нарощує кадровий попит.

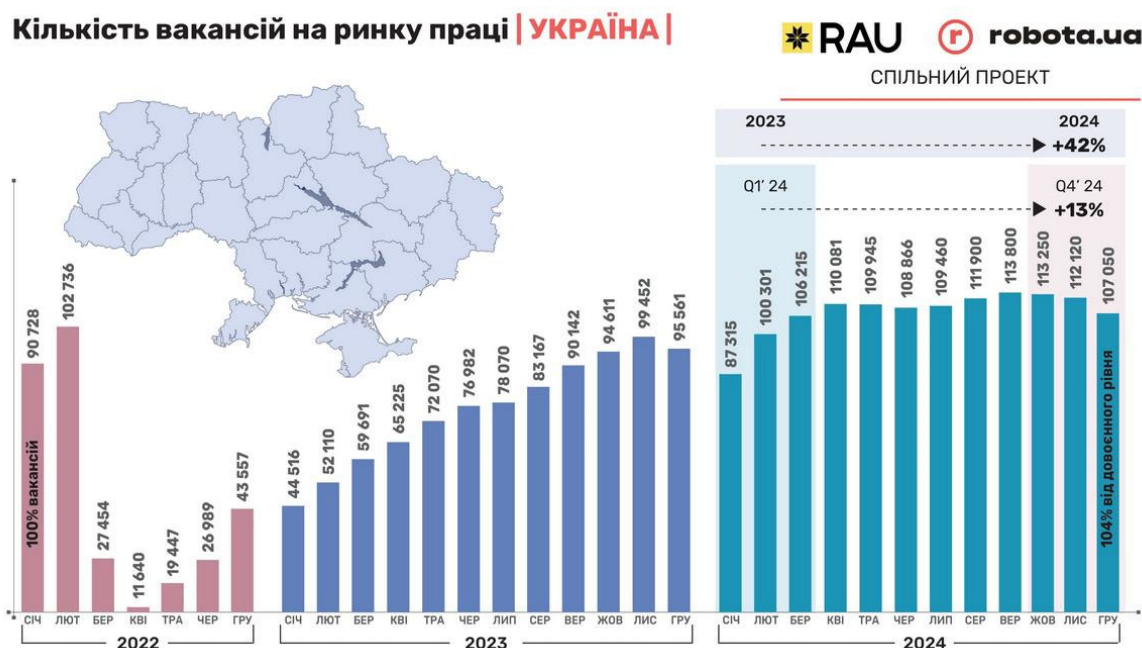

Рисунок 2. Кількість вакансій на ринку праці в Україні (2022-2024)

Джерело: RAU, 2025 [15]

Представлені дані демонструють поступове відновлення ринку праці після різкого спаду у 2022 році, коли роботодавці суттєво скоротили кількість нових пропозицій через невизначеність та масштабні ризики. Уже з початку 2023 року спостерігається стійке зростання кількості вакансій, що свідчить про активізацію бізнес-процесів, часткову стабілізацію економічної ситуації та адаптацію

підприємств до воєнних умов. Поступове збільшення вакантних позицій охоплює більшість секторів, що вказує на відновлення ділової активності та підвищення попиту на різні категорії працівників.

Протягом 2024 року темпи зростання залишаються позитивними: кількість вакансій демонструє поквартальне підвищення, а показник у четвертому кварталі перевищує рівень початку року. Це вказує на посилення кадрових потреб компаній, розвиток нових бізнес-напрямів та повернення частини релокованих підприємств до активної роботи. Зростання на 42% порівняно з 2023 роком підтверджує, що ринок праці рухається у бік розширення, навіть попри зберігання воєнних ризиків.

Водночас нерівномірність динаміки між регіонами та галузями може свідчити про різний рівень відновлення економічної активності. Підприємства, що працюють у сферах із високим внутрішнім попитом, демонструють швидше відновлення, тоді як галузі, залежні від інфраструктури, експорту чи складної логістики, нарощують вакансії повільніше. Загалом представлені тенденції підтверджують, що український ринок праці продовжує розвиватися та адаптуватися, формуючи передумови для подальшого зростання зайнятості у середньостроковій перспективі.

В умовах війни ринок праці залишається нестабільним і чутливим до економічних та безпекових чинників. Тому узагальнення трендів 2025 року комплексно характеризують сучасний стан та напрями трансформації ринку праці.

Упродовж січня-жовтня 2025 року ринок праці України характеризувався поєднанням структурних диспропорцій, зменшенням пропозиції робочої сили, наростанням дефіциту кадрів та регіональною асиметрією. Воєнні фактори, міграційний відтік та руйнування критичної інфраструктури продовжують суттєво впливати на виробничі процеси та кадрову динаміку. Узагальнені тренди наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Основні тренди ринку праці України (січень-жовтень 2025 року)

Тренд	Сутність зміни
Скорочення чисельності офіційно зайнятих	Зниження кількості застрахованих осіб на 838 тис. порівняно з 2024 р.; дисбаланс між прийнятими і звільненими працівниками.
Стабілізація зайнятості на рівні підприємств	Чисельність працівників у бізнес-секторі залишається на рівні 2023 р.
Обмеження економічної активності через енергодефіцит	Після пожвавлення економіки у III кв. 2025 р. бізнес стримує руйнування інфраструктури та кадровий дефіцит.
Зменшення кількості вакансій	241 тис. вакансій станом на 1.10.2025 р., що на 6% менше, ніж торік.
Загострення структурного безробіття	Дефіцит робітничих та технічних спеціальностей; брак медичних кадрів; невідповідність навичок шукачів роботи потребам ринку.
Зміна гендерної структури безробіття	Частка жінок серед безробітних зросла до 80% (до війни – 55%).
Звуження пропозиції робочої сили через міграцію	За кордоном перебуває 5,8 млн українців; більшість – у Європі, що формує стійкий кадровий дефіцит.
Зростання середньої заробітної плати	Середня зарплата у вересні 2025 р. становить 26,6 тис. грн (зростання відносно середнього рівня 2024 р.).
Посилення регіональних диспропорцій	Київ, Львівська й Дніпропетровська обл. мають профіцит вакансій; Донеччина й Херсонщина - значний дефіцит.
Збільшення кількості осіб, які користуються послугами ДСЗ	565 тис. шукачів роботи у січні-жовтні 2025 р. (на 6% більше, ніж торік).
Розширення участі в програмах сприяння зайнятості	Роботою забезпечено 333 тис. осіб (зростання на 17%).

Джерело: сформовано автором на основі [16]

Представлені тренди свідчать, що ринок праці України у 2025 році перебуває у стані глибокої трансформації. Кадровий дефіцит поєднується зі структурним безробіттям, економічне відновлення обмежується енергетичними ризиками, а територіальні та гендерні диспропорції посилюються. Водночас

активізація державних програм сприяння зайнятості частково компенсує негативні процеси та підтримує функціонування ринку праці в умовах війни. Такі заходи створюють певний стабілізуючий ефект і допомагають утримувати сегменти зайнятості, забезпечують базові умови для поступового відновлення ринку праці.

Згідно з аналітикою BDO [17], на ринку праці існує значний дисбаланс між пропозицією й попитом. Це підсилює конкуренцію серед шукачів та загострює проблему невідповідності навичок, зокрема роботодавці вказують на нестачу кваліфікованих робітників, тоді як кандидати претендують на адміністративні або менеджерські позиції. Стратегічним компонентом вирішення цієї ситуації стає розвиток та інвестування в людський капітал. Згідно з BDO, залучення соціальних груп, які раніше могли бути недооціненими на ринку праці може допомогти заповнити низку вакансій. Спрямовані інвестиції у формування людського капіталу, розширення доступу до навчання та інтеграція соціально вразливих груп у трудові процеси створять умови для врівноваження ринку праці та підвищення його стійкості [18]. Крім того, потрібно підсилювати програми навчання й перекваліфікації, щоб адаптувати працівників до нових потреб бізнесу, зокрема технічних і спеціалізованих навичок.

За даними Європейської Бізнес Асоціації [19] дефіцит кадрів залишається одним із найсерйозніших факторів, що стримують розвиток бізнесу, а саме 74% компаній зазначають суттєву нестачу спеціалістів, особливо в робітничих і технічних професіях. Зростання заробітних плат, яке спостерігають компанії, є логічною відповіддю на ці кадрові проблеми, збільшення витрат на оплату праці відображає конкуренцію за обмежену кількість кваліфікованих співробітників.

Міжнародна ініціатива Ukraine Facility [20] надає важливу підтримку у формуванні стійкої системи зайнятості. Використання грантових програм, субсидій для бізнесу, партнерств із навчальними закладами та інвестицій у перспективні сектори здатне знизити дисбаланс між попитом і пропозицією

праці. У період воєнної нестабільності така координація між державними, бізнесовими та громадськими акторами є критичною.

Крім того, зростання заробітних плат та конкуренція за кадри створюють додатковий тиск на мікро- і середній бізнес, який не завжди має ресурси для значного підвищення оплати праці або масштабних програм навчання. Це може призвести до ще більшого розшарування ринку праці, де великі компанії з високою прибутковістю поглинають найкращих працівників, а менш фінансово стійкі фірми залишаються позаду. Отже, для подолання цих викликів потрібно не лише використовувати короткострокові інструменти (наприклад, стимулювання заробітної плати), але й запроваджувати системні рішення - розвиток людського капіталу, інвестиції в освіту, підтримка соціально вразливих груп та ефективне партнерство між державою й бізнесом.

Висновки. Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що ринок праці України в умовах воєнного стану перебуває у стані глибокої структурної перебудови, спричиненої як безпековими ризиками, так і трансформаціями людського капіталу. Усі проаналізовані індикатори свідчать про посилення дисбалансів між попитом і пропозицією робочої сили, а саме зростання кількості претендентів супроводжується нестачею фахівців у технічних, інженерних та робітничих професіях, що формує стійкий кадровий дефіцит. Одночасно з цим низка секторів демонструє позитивну динаміку відновлення, однак відновлювальні процеси є нерівномірними за галузями та регіонами.

Воєнні обставини істотно вплинули на можливості відтворення людського капіталу. Зросла нерівність доступу до освіти й медичних послуг, посилилися міграційні процеси, змінилися мотиваційні орієнтири працівників. Втрата частини трудових ресурсів у поєднанні з руйнуванням інфраструктури створила додатковий тиск на ринок праці та обмежила потенціал економічного зростання. Водночас результати дослідження засвідчують здатність ринку праці до адаптації, що виявляється у підвищенні активності роботодавців, поступовому

збільшенні кількості вакансій та прискореному поширенні нових форм зайнятості.

З огляду на виявлені тенденції очевидно, що подальший розвиток ринку праці значною мірою залежатиме від ефективності державної політики у сфері зайнятості, підтримки освітніх та перекваліфікаційних програм, а також координації між урядовими структурами, бізнесом і міжнародними партнерами. У комплексі ці чинники визначатимуть здатність України не лише подолати поточні виклики, а й забезпечити конкурентоспроможність та розвиток у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Дуга С. Людський капітал як фактор конкурентоспроможності національної економіки: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-8>.
2. Олійник Т., Жураковська А. Ринок праці в Україні під час війни. *Молодий вчений*. 2024. № 1 (125). С. 121–125. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1-125-3>.
3. Турло Н., Осадчук О. Стан ринку праці та мотивація персоналу в Україні в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2024. № 191. С. 97–103. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-18>.
4. Левчинський Д., Ступнікер Г., Каширнікова І., Зозуля Н. Підприємництво України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2022. № 181. С. 110–114. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/181-19>.
5. Сідлецький С., Шандар А. Вища освіта в Україні в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-151>.
6. Kyiv School of Economics. Ukraine Human Capital Chartbook як людський капітал визначає сценарії розвитку України. 2025. URL:

<http://kse.ua/ua/about-the-school/news/ukraine-human-capital-chartbook-yak-lyudskiy-kapital-viznachaye-stsenariyi-rozvitku-ukrayini/>.

7. Balahurovska I. Leadership in Ukrainian organizations during the war. In: *Globalne konteksty poszanowania praw i wolności człowieka*. Ed. A. Kuzior. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, 2023. P. 11–23. ISBN 978-83-7880-927-2.

8. Прімерова О. К., Спаріш А. І. Моделювання ринку праці України системно-динамічний підхід. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2024. Т. 9, № 1. С. 80–86. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2024.9.1.80-86>.

9. Шостак Л., Сур'як А. Адаптація зарубіжного досвіду трансформації ринку праці в умовах воєнного стану та макроекономічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-145>.

10. Pham T., Talavera O., Wu Z. Labor markets during war time Evidence from online job advertisements. *Journal of Comparative Economics*. 2023. Vol. 51, No. 4. P. 1316–1333. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2023.06.002>.

11. Bannikova K. Ukrainian refugees and the European labor market socio-cultural markers of interaction. *Revista Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, No. 56. P. 9–17. DOI: <https://doi.org/10.34069/ai/2022.56.08.1>.

12. UNDP. Україна залишається країною з високим Індексом людського розвитку. 2024. URL: <http://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/ukrayina-zalyshayetsya-krayinoyu-z-vysokym-indeksom-lyudskoho-rozvytku-zvit-undp>.

13. UNDP. *Human Development Report 2023/2024*. 2024. URL: <http://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2023-24reporten.pdf>.

14. Kyivstar Business Hub. Галузеві тренди. Ринок праці в Україні виклики для бізнесу в умовах демографічної кризи. 2025. URL: <http://hub.kyivstar.ua/articles/galuzevi-trendi-rinok-praczi-v-ukrayini-vikliki-dlya-biznesu-v-umovah-demografichnoyi-krizi>.

15. RAU. Спецпроект RAU і robota.ua як змінився ринок праці в ритейлі з січня по грудень 2024 року. 2025. URL: <http://rau.ua/novyni/specproekt-rau-i-robota-ua-2024-2/>.
16. Державна служба зайнятості. Тренди ринку праці. 2025. URL: <http://www.dcz.gov.ua/stat/stattrend>.
17. BDO. Розвиток людського потенціалу в Україні державні інструменти, динаміка впровадження та стратегічний напрямок. 2025. URL: <http://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2025/rozvytok-lyudskogo-potentsialu-ukrayina-instrumenty-strategiya>.
18. Сакун Л., Бутурлим Т., Павлуша Т. Проблеми та перспективи інвестування в людський капітал в умовах воєнного часу. *Development Service Industry Management*. 2025. № 1. С. 46–52. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9\(6\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9(6)).
19. European Business Association. Дефіцит кадрів та зростання заробітних плат тенденції ринку праці у 2026 році. 2025. URL: <http://eba.com.ua/defitsyt-kadriv-ta-zrostannya-zarobitnyh-plat-tendentsiyi-rynku-pratsi-u-2026-rotsi/>.
20. Ukraine Facility. План для Ukraine Facility 2024–2027. URL: <http://www.ukrainefacility.me.gov.ua/>.